

Chaos hoort bij het leven

TEKST PAUL DE BLOT | BEELD NYENRODE

De toekomst lijkt onoverzichtelijk, maar toch liggen er nieuwe kansen. Wie de nieuwsberichten volgt en tot zich laat doordringen kan gemakkelijk de moed verliezen, want de situatie in de wereld lijkt steeds onoverzichtelijker. Chaos hoort bij het leven, en de geschiedenis leert ons dat er steeds uitzichtloze situaties zijn geweest.

Toch is het ook vaak zo dat de grootste ellende aanleiding kan zijn tot geestelijke diepgang en nieuwe inzichten. Meestal zijn het schijnbaar onbelangrijke gebeurtenissen die destijds geen aandacht trokken maar pas later als een keerpunt werden ervaren.

De uitzichtloze ellende van gewonden in de Krimoorlog die aan hun lot werden overgelaten, was voor Florence Nightingale de aanleiding om daaraan iets te doen. Ze zette zich in voor de verpleging van de zieke en gewonde soldaten aan het front. Haar schijnbaar onbelangrijke daadkracht bracht een beweging op gang om aandacht te schenken aan de zorg voor zieken en gewonden in het algemeen. Onze hedendaag-

se verpleegkunde, die men in veel onderontwikkelde gebieden nauwelijks kent, hebben we aan haar kleinschalige inzet te danken.

Tijdens de harde rassenstrijd in Zuid-Afrika werd Nelson Mandela als opstandeling tot levenslange gevangenisstraf veroordeeld. Dit schijnbaar onbelangrijke voorval kreeg wereldwijde gevolgen toen hij president werd. In zijn ellende en hulpeloosheid had hij de kracht leren kennen van vriendschap en waardering.

Mandela kwam vrij en werd president, één van de beste leiders die we in onze tijd hebben gekend. In gevangenschap had hij geleerd, dat hij alleen kon slagen in het leven als hij in staat was vrienden te maken en mensen menselijk te behandelen. Zijn beleid was geen beleid van veroordeling maar van verzoening met de blanken. Bij zijn dood kwamen 53 regeringsleiders hem hun respect tonen.

Viktor Frankl, de Joodse psychiater die drie Joodse kampen heeft overleefd en dit als een hel heeft beleefd zegt dat ook deze tijd zinvol is geweest. Hij heeft de liefde en vriendschap leren kennen want zonder vriendschap heeft niemand het kamp weten te overleven. Toen hij als psychiater bezoek kreeg van iemand die helemaal in de war was en hem vroeg hem te helpen, hoorde hij dat zijn vrouw was overleden. Toen stelde Viktor hem de vraag: "wat zou je vrouw hebben ervaren als jij eerder

was overleden?". De man dacht na en stamelde: "ik denk dat zij ook helemaal van streek zou zijn". Viktor reageerde erop en zei: "Als je deze pijn aanvaard betekent het dat jij je vrouw van die lijdensweg hebt bevrijd doordat jij haar eerder hebt laten sterven. Door deze pijn te aanvaarden toon jij je grote liefde voor je vrouw". De man wist nu de pijn te dragen uit liefde voor zijn vrouw voor wie hij die pijn leed. Het leven en de dood horen bij elkaar.

Wie de dood nooit heeft ervaren zal nooit het leven echt kunnen beleven. Wie nooit ziek is geweest zal nooit gezondheid waarderen. Zo heeft Mandela echt zijn vrijheid weten te ervaren na de ervaring van zijn onvrijheid.

Ook Nederland lijkt een uitzichtloze toekomst te hebben als we kijken naar onze onmacht om de problemen in de zorgsector, in de jeugdzorg, in de werkverschaffing en het vluchtelingenbeleid op te lossen. Toch kan ieder van ons hier iets aan doen, want kleinschalige handreikingen van menselijkheid en vriendschap kunnen vaak grootse gevolgen hebben. ■

Paul de Blot (92) is honorair hoogleraar Business Spiritualiteit aan de Nyenrode University. Deze column is ook te vinden op blog www.pauldeblot.nl en webmagazine www.scintillae.nl vonkjes van vernieuwing met hoofd, hart en handen.